

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrta leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrta leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrta leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. O pravištvu, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Angleška sodba o orijentu.

Prvega tega meseca so imeli lordi in poslanci vélicege angleškega naroda v obeh zbornicah sejo in so svojo sodbo izrekli. Godilo se je nekako slovesno in angleško samosvestno, ker so uže več dnij prej napovedali, da bodo oni govorili o orijentalnem vprašanju. In tako so storili. V zgórenjej zbornici je lord Derby rekel: prihodnja politika angleške vlade je odvisna od izida vojske in od tega če bode mogoče z družimi vladami zjedinjeno delati. Vlada si bode trudila dosežati, da se ne bode nobena izprememba zgodila, ki nij vse skozi potrebna ter da se bode orijentalno vprašanje na zadovoljstvo in trajno rešilo. — V spodnjej zbornici pak je Disraeli rekel: „Berlinski memorandum (ki je Turčiji diktiral reforme) je bil u timatum. Če se ne bodo pogoji njegovi izpolnili, prišle bodo druge naredbe na vrsto. Disraeli dalje prizna, da Rusija in Avstrija sta si od početka prizadevali turške nemire odpraviti. Ali mahinacije skrivnih (?) revolucionarnih društev so turško vojsko prouzročile. Kadar bode čas, je Angleška pripravljena pomoči pri pomirjevanju slovanskih provincij, zdaj še nij čas.

Kaj je prav za prav praktično in oprjemno zrno tega okoliškega govora? To, da se bodo tudi Angleži udali ali udati morali dogotovljenim dejanjem. Zdaj uže javljajo, da

je njih politika od tega kako izide vojska, to je: Čem večji bodo vspehi srbskega, črnogorskega in eventualno grškega in rumunskega orožja, temveč bodo te dežele dobile. To smotudi mi in Rusi in vsi Slovanje vedno naglašali. Pa kako je dolgo trajalo, da so tudi Angleži do tega prišli. — In dalje pravijo, da le „skozi in skozi potrebne premembe“ se bodo v orijentu zgodile. Kje se bode ta „skozi in skozi potrebnost“ končala, pa menda tudi sama Anglija ne bode odločila. Mnogo pa je, da isti Angleži, ki so bili vedno za „status quo“ in še berlinskega memoranda podpisati nijso hoteli, zdaj uže mogočnost kake „izpremembe“ sploh priznavajo in so privoliti pripravljani, — to se vé, najljubše bi jim uže bilo, ko bi pri starem ostati moglo.

Vojevitega duha, toplega zavzemanja, angleške ošabnosti, vsega tacega manjka v izjavah Derbyjevih in Disraelijevih, da si ravno so bili začeli uže s pomorsko sabljo rožljati. Ali blamirali so se z novim sultanom, ki so ga postavili, blamirali pa še najbolj, ko so mislili, da bode turška vojska v dveh dneh pred Belgradom stala, dokazavši, da imajo še životno moč. Turki so uže v zadnjih tednih vojevanja pokazali, da nijso več element, ki bi državo skupaj držal. Angleži s teškim srcem ali vendar izpoznavajo to.

Jugoslovansko bojišče.

V Srbiji še zdaj nij bilo odločilne bitke. Turki si ne upajo Srbov napasti. Le ti pa se vedno pripravljajo in utrjujejo. Več manjših bitev, o katerih pa oficijalni telegram ne poroča, bilo je uže. Tudi Turki vedno napovedujejo veliko ofenzivo. Tako smemo skoraj pričakovati velicij bojev.

Črnogorska velikanska zmaga na Volčjem dolu je po vsem svetu naredila velik vtis. Vse se čudi moževske hrabrosti teh naših slovanskih bratov, sovražniki Slovanstva pa se jezé.

Iz Belgrada se 29. jul. poroča „Pol Corr.“ V zgornjej belgradskej tvrdnjavi napravili so delavnico za izdelavanje patronov. Več sto delavcev dela neprenehoma noč in dan. V fabrikah za puške in topove dela tudi neprenehoma noč in dan 800 delavcev. Ravno tako pripravlja in kupuje se še vedno veliko moke, ovs, sena, ovčjega mesa, konserv in drugo blago. Po zadnjih poročilih je Moravska armada v zvezi z armado ob Timoku. Poveljnik jej je general Černjajev, kateri je uže nekaj dnij v Zaječaru. V osmournem vojnem posvetovanju, sklenil se je nov vojni plan. Smrt brigadirja Šandor Jaromira, kateri je bil poveljnik tukajšnje brigade družega razreda in ki je 23. julija pri Zaječaru pal, se tu zelo obžaluje. Denes sta dva prostovoljna oddela po 650 mož močna odmarširala k Ibarskej armadi. Novoimenovani poveljnik

Listek.

Čast in sramota.

(Novela iz družinskega, večernega življenja ljubljanskega. Spisal Ogrinec.)

IV.

(Dalje.)

Berti srce od veselja igra po tem poročilu. Zdaj ima vse in kar najpovoljnejše gradivo za svoje namere. Po seh mal le pre-mišljuje, kako bi bolj s pridom pričela po izdatnejim vspehom dognala svoj zadnji pritezljaj. Predno še Robert pride h kosilu ima ona načrt svojega postopanja uže odobren; zlasti jej v tem pa še ustreza denašnja Robertova dobrotljivost,

Po obedu, kakor hitro Olga otide k svojej pred malim najdenej prijateljici v prvem nadstropji, pripravi Berta pipo možu, kakor obično kedar imeva kako svojo težnjo mu poročiti. Podadoč mu jo prijazno pristavi:

„Pa še nekaj važnega ti imam poročiti — če obljudiš, da mirno poslušáš.“

„Povej!“ ukaže on.

„Če obljudiš?“

„No, govori, kar hočeš!“

„Vidiš, ljubi moj,“ začne Berta „pravila

sem ti uže oni dan o gospodu Česlju, da ljubi našo Olgo, da hodi za njo, da hoče snubiti jo, in kar sem pripovedovala, vse je res in vse se spolnjuje. — Le čakaj, moj ljubi,“ poudari vidé, da možu nakrat ostaje dim v votlih ustih, pa nadaljuje:

„Le čakaj, pa obljudi mi, da mi pustiš izgovoriti do konca.“

„Govori!“ méni mož po kratkem premisleku.

„Omenila sem tudi, zakaj bi bilo njej in nama gotovo kar najbolje ustrezno s takim, ravno s tem zetom; lahko spoznaš sam, ko ti more njegove sloveče rodbine ime gotovo uže biti poznano —; pa ti si protil —“

„Nu, te dni sem izvedel nekaj o teh ljudeh — zdaj — dalje, kaj imaš?“

„Prosim te, kar sam sprevidiš, da je pametno in celo dobro — da se zadovoljiš z gospodom Česljem, da hočeš vzeti ga za zeta! Glej vendar, da njemu je res resnoba; on je kakor uže naš: dva cela po polu dneva predvčaranjem in včeraj bil je tu pri nas na obiskanji,“

„Kaj da — no lepa mi hiša, ko nij mene doma!“ zažene se Robert rastoč po konci.

„Pravim da čakaj, čakaj, da čuješ do konca vse,“ sili ona vkloneč ga s tepeškajočo roko

nazaj na sedež. „Imam ti še nekaj važnejega naznaniti, pa zdaj moraš obljuditi, da počakaš, da svojo drvitostjo ne zadolžiš kaj, kar bi bilo vsem le na škodo in česar bi potlej kesati se moral. Nu, saj vem, da nijsi tak! — Glej Robert, Olga je uže v tistih letih, ko se dramijo čutila človeku; ona je zares mična deklica; čisto naravno je tedaj, če denes ali jutri kak mlad gospod postopi in povpraša za njo itd., in če tudi ona začenja kaj misliti in gledati: torej, ko bi ti le branil jej gospoda Česelja, obračalo se bo njeno srce brez dvoma pa k družemu.

„Družemu?“ poprime Robert osorno.

„Da, da, kar gotovo. Olga ima čestilcev na izbiranje uže! Ravno pred-le pred kosilom je drug tak bil tu —“

„Tukaj?“

„Da tu, in z vso resnostjo je snubil jo!“

Robertu v drugič zastane dim v ustni votlini.

„In ta drugi,“ nadaljuje Olga „ta je Slovenec!“

„Slovenec — vajet!“ zarohni Robert, in skočeč po konci kakor iz parne mašine puhne dim iz ust in pipa mu odleti, da na sredi sobe črepine zvoné.

„Le nikar se vshitati po nepotrebem,“

obrst Čolak-Antić obseda Sjenico, kjer je turške armade poveljnik Derviš-paša. Četa 250 Bulgarov došla je iz Rumunije čez Radajevac v Negotin. Oborožena je bila ta četa in odposlana v Bulgarijo. Nekaterim četam, katere so iz Kladova in Negotina v Bulgarijo prodrele, posrečilo se je v sredino vijajeta splaziti se. Vsled tega primoran je bil Osman-paša uže odposlati šest bataljonov v Balkan. Mej Nišem in Aleksincem vzeli so Srbi Turkom 3000 voz sena, katerega bode za artilerijo in druge konjike Moravske armade za tri mesece dosta.

„Ruski Mir“ od kneza Milana objavlja sledeče brzojave: „Paračin, 23. julija:“ Adjutantu velikemu knezu Kostantinu Nikolajeviču obrstu Kirejevu. Štejem si v sveto dolžnost, naznanjati srčno sočutje, ko sem izvedel o smrti vašega hrabrega, viteško junaškega brata Nikolaja Aleksejeviča, kateri je padel na bojišči kot junak za vero in resnico. Jaz čutim globoko britkost njegove družine in prijateljev. Akoprem sem ga še le pred kratkim izpoznal, čutim vendar globoke simpatije za njega in čislam njegovo čisto in visoko dušo. Bog naj mu podeli večni spomin! Mi vsi pošiljamo prisrčne molitve k bogu za mir duše, hrabrega ruskega vojnika, kateri je pal za pravično srbsko stvar, katerega smrt naj bode podloga simpatij, ki jih občutimo za svoje severne brate. Milan knez srbski.“ — Dalje pa: Poračin 23. julija. Adjutantu velicega kneza Kontantinu Nikolajeviču, obrstu Kirejevu. Bojišče pri Rakovici, kder je obrst Nikolaj Aleksejevič komandiral nij ostalo v naših rokah. Ko smo nazaj umikali se, nam nij bilo mogoče truplo soboj vzeti, križce in brilante, ravno tako tudi žepni robec smo pak vendar vzeli mu, katere stvari je njegov ordonanc naprej oddal. Poslal sem drugi dan parlamenterja k Osman-paši, da bi truplo prinesel, Turki ga nijso pustili k njemu. Černjajev.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 2. avgusta.

Dunajski listi so sami začeli napa-

govarja ga ona držec za roko nazaj „nikar, nič ne pomaga! To se mora jemati, kakor je, počasi s preudarkom! Jaz družega ne rečem: bodi pameten, pa je vse dobro. Olgi na kratko poveš: tega, Slovenca, jedenkrat in nikoli ne — pa je! Potlej se dekle poprime in drži tega, gospoda Česlja, in mora nam vsem biti le prav. Tako zdaj pa le stori —“

„Kaj hoče onega Slovenca?“

Berta mu na kratko razodene njeno srčno stanje: kako se kaže naprem temu kako pa naprem temu ljubitelju.

„Kje je dekle?“ kriči Robert.

„Kje, — počaki, pomisli, preudari, te prosim, ljubi Robert! Kakor sem rekla, na kratko, v jednej besedi: tega Česlja — onega pa nikoli! jej rečeš, in ne boš se kesal.“

Robert se dalj časa drvito zaganja po sobi predno se nekoliko upokoji. In tedaj vstopi Olga. Očetov grozeči pogled jo sprejame, da od bojzani skoraj omedli na mestu.

„Kaj ljubčeka imaš — Slovenca?!“ zagrmí, da dekle strepeta na celem životu in hipoma obledi ko zid.

„Ko ima toliko boljšega lahko“, pritakne Berta mej kratki molk.

„Prav! človeka, ki je vendar človek — gospod Česelj, če uže nij drugač, da mora biti;

dati „turški list“ v nemškem jeziku „N. Fr. Pr.“, ker se tako divje otepa proti temu, da bi Avstrija dobila Bosno (ali jeden del njen, ker drugi del dobi sigurno Srbija, če zmaga). Očitajo temu listu, da je od Turkov kupljen bil, da ne zastopa avstrijskih koristij. Glej posebno „Fremdenblatt“ od vtorka.

Poljskemu „Czasu“ se iz Dunaja piše, da bode Turčija Avstriji dala Bosno in Hercegovino. Andrassy je proti temu, ali višji krogi so za to.

Nadvojvoda **Albrecht** je z laj v Pragi, kjer inspiciira vojsko.

Iz **Pešte** se javlja 1. avgusta: „Včeraj je bil tukaj rusk uhoda (špijon) prijet in zaprt.“ To je zopet jedna magjarska politična smešnost. Kaj je Rusiji treba mej ubogo magjarsko betijarstvo pošiljati ogleduhov! Najbrž je bil prijet kakov nedolžni profesor, ki zdaj ob šolskih praznikih svoje znanje primerjajočega jezikoslovja dopolnjuje. Magjari pa v svojem Rusosovraštvo precej uhode in vrage vidijo.

Vnanje države.

Da je Avstrija Turkom **Klek** zaprla, to še vedno njih nemške prijatelje grize in vse skušajo, da bi dokazali, da dolžnosti nij imela, ker pravice ne morejo tajiti.

O **turškem** sultanu Muratu, gre tudi močno razširjena govorica po Štambulu, da ga je jedna izmej žen umorjenega Abdul-Aziza s takim strupom ostrupila, ki jemlje pamet, otrpeva truplo in nazadnje smrt prouzroči. Če poslednje kmalu ne bo, odstavili ga bodo.

Iz **Berlina** kratek telegram velik razgled v temno prihodnost odpira. Pravi namreč: Tukaj se misli, da bode Rusija Turčijo zarad tega na odgovor klicala, ker je v Kavkazu vstajo podpihnila ter napovedala jej rat. Torej bi prvič moralo res biti, da je kak vstanek v Kavkazu (česar nijsmo verovali in ne verujemo še), drugič pa, da bi Rusija iskala „casus belli“ s Turčijo.

Francoski levi centrum kandidira ministra Dufaurea za dosmrtnega uda francoskega senata na mestu umrlega Periera.

Dopisi.

Iz Šalovec pri Ormužu 31. julija [Izv. dop.] (Naš okrajni zastop.) Po hudej volilnej borbi v okrajni zastop nastala je tišina v našem okraji. Narodna stranka je vesela, da je le za nekatere glase v manjšini, ker bode ob prihodnej volitvi, kakor se kaže

v večini; ali nasprotna himne poje, veseleč se efemerne zmage, v svet pa trobi, da je „slovenisch-klerikale partei“ — propala. Čujte gospoda! In si pomnite: „Mi nijsmo se strankarske volitve udeležili; bili smo vsi za jedno geslo, to je naša narodnost v volilnej borbi, ne vprašajoč se: pripadaš li ti klerikalnej ali liberalnej slovenskej stranki; bili smo složni. Zakaj tedaj pisali nijste „die nationale partei?“ — Mar vas je bilo sram svetu naznaniti, da nijste i vi „national“, čeravno ste rojeni Slovenci in mej Slovenci živite? Ali ste pa pisajoč „slovenisch klerikale partei“, svojo „liberalnost“ dokazati hoteli. Pojdite rakom žvižgat „ričetvaroška“ vzmes s tako liberalnostjo švabsko-hinavsko!

Kot volilen mož napravim se na dan volitve na pot v Ormuž, da bi s svojim glasom pripomogel k narodnej zmagi. Prispem tja. Strašno gibanje! — Nasprotna stranka napejnala je vse moči, da v boji propala ne bi. Po izgledu Turčije vzdignila je zadnjo rezervo svojih agitacijskih mož — neke učitelje, ter samo jednega v šoli za podučevanje pustila. Ormužani so pa pod pazduho s pooblastili dohajali na volišče, — tako so zmagali in mi smo dobili okrajni zastop po njihovej volji! G. nadučitelja so pa iz hvaležnosti radi vrle agitacije v okrajni zastop volili.

Kako pa nam je koristil prejšnji okr. zastop in kako bo novi?

Prejšnji okraj. zastop s štedljivim prvosednikom prihranil nam je deset tisoč goldinarjev. On je prouzročil, da se je nemnogemu kmetu živina njive ali posestvo radi visokih okr. nalog prodalo bilo. Skrbel je za lepe ceste na katerih bi človek obtikal v blatu. Pa kaj vse to in še dosta družega, saj je v hranilnici 10.000 gl. shranjenih. — Sedanjji okr. zastop, v katerem sedi večina starih udov pod svojim prejšnjim prvosednikom bode ravno tako vrlo deloval in to se uže sedaj kaže. Sklenil je navoziti cesto Središče-Ljutomer, ker je zelo slaba in sedaj se navaža z novo tvarino tri črevlje visoko z — zemljo mesto kamenja. A kaj nam pomaga tožiti saj nas nikdo ne usliši. Obče spoštovani g. K. . . .

V tem vstopi Česelj naletč na prelepo priložnost sočutno povpraševati, zakaj pač joka ljuba božica Olga? ter čuditi se rajskej ljubeznivosti lepe gospodičine v solzah.

V.

Preteče dan za dnevom, da Svitan ne dobi obetanega in tolikanj zaželjenega poročila niti nikakoršnega objava od svoje ljube, da celo več ne vidi drage Olge, čeravno jo vsak dan zapored s teškim srcem in tudi uže z bridkim dvomom pričakuje na mestu, kamor mu je za gotovo napovedala nadaljno shajanje. V mislih, da morda kaka bolehavost zadržuje ljubljenko, išče si nekaj še tolažbe; ali v vednej svesti si prehude nevarnosti neprestano žugajoče odvrniti mu premladega dekleta srce, ne nahaja več miru in pokoja ne po dnevi ne po noči. Po celem pretečenem tednu brezvspešnega pričakovanja in hrepenenja hoče uže kar sam na njen dom, vprašat po njenej in tudi svojej osodi, ko mu ravno na potu Olga kakor slučajno proti pride. Razveseli pa tudi takoj ustraši se o pogledu ná-njo, ki se jej dobro pozna neka zadrega in popolnem pa pogreša tista njena ugodna mu razkošna radost, s kakoršno mu je drugekrati na proti pritekala. S toliko večjo hlastnostjo sprejame jo Svitan.

a prej mi bode vse v drobnih koscih in cunjah kakor pa tvoj tak — Slovenec: to si zapomni, dekle! Vajet napet!“ rekoč se hitro obleče in gre.

Berta nij doživela še povoljnerega trenutja kakor tega. To jej je mož zagodil pa po srci! Pristopi k Olgi in predramivši jo iz medlevosti tolažec pravi:

„Olga ne vznemirjaj se zavoljo tega. On je nekje izvedel o tem Svitanu, in da je zagrizen ultra-Slovenec — jaz nijsem vedela tega! Tedaj zanašati se na tega, bilo bi ti brezvspešno, ko poznaš očeta značaj. Nu, jaz pomiljujem, pa nij brez tolažbe: na vsako plat je ta, gospod Česelj, vendar še veliko bolji in priporočljiveji, in prepričana sem, da temu resnico kmalu izpoznaš tudi ti, če prav ti blišč prve ljubezni zdaj še zakriva to.

Olgi tone smrtno ranjeno srce. Vzdihuje, joka in medli od neznane britkosti, da je milo jo pogledati. Solze jej kipe potokom, tople solze po nežnih licih nedolžne device boreče se za stvar, dekletu najblažjo in najdražjo, ah solze, kakor zorna rosa po cvetlicah pomladanskih, predno zjutraj zmrzne v slano in popari cvetje. Da, Olgi je prebridko in nemilo to trenutje, osodepolno, odločilno in nesrečno — vredno solz!

velikoposestnik vložil je pri okraj. glavarstvu tožbo, v kateri terja naj bi ono okraj. zastopu ukazalo daljno navajanje s tako stvarino vstaviti, pa čujte! odlok dobil je od tod (še odprt k temu) da to okraj. glavarstvo nič ne briga(?) — to sem slišal iz zanesljivega vira. — Potem pa uže ne vem kam se bomo sprošnjami obračali, da bomo uslišani. Mar se bo z našim denarjem in znamj tako postopalo kot z rajo na turškem? To pa uže ne, kakor sem slišal je g. K. . . . daljne korake storil. (Agitirati, agitirati! Ur.)

Jeden davkopllačalec za več družih.

Iz Ptujja 31. julija. [Izv. dop.] Čitateljem „Slov. Narod.“ je uže znano, da so mariborski dijaki napovedali veselico 30. julija na Ptujem. Ta veselica se je zvršila, a ne tako, kakor bi bila želela tukajšnja čitalnica, katera jo je prevzela z veseljem.

Mislili smo praznično stopati s praporom in godbo v bližnjo okolico, kakor je to storil pred nekimi dnevi tukajšnji „feuerwehrverein.“ Pa načelnštvo je nam najprej zabranilo zaradi „kaljenja javnega miru“, in ko je podpredsednik ustno rekuriral po 55. §. reklo se mu je, da prepoved nij po §§. a za to, ker je dosti porednih ljudi. Pa vstrajnost trebovatelja uzočila je, da je moral predsednik k glavarju, kateri mu je svečanost dovolil pod pogojem, da on za vse odgovornost prevzame, kar bi se moglo zgoditi. In tako je odbor pustil vse pri miru, kar je bilo gotovo bolje, kakor pa, da bi moral javnega policaja igrati.

Ob oddelnih točkah jako zanimivega programa ne bodem govoril. Mariborsko dijaštvo se je meni vsaj pokazalo zdravega, plamečega za narodno stvar in umečega to svoje plamenje pokazati i na dan. Če tam pa tam posebno pa v akciji na nevtralnem odru manjka še sil, volja, iskrena volja vidna je povsod. Gostov je bilo iz Maribora dovolj, mej njimi deželna poslanca dr. Dominkuš in dr. Radaj tudi iz Rusije je bil jeden profesor mej nami.

Iz slov. Štajerja 30. jul. [Izv. dop.] Pred jednim tednom sem čital v „Slov. Narodu“, da je nek učitelj dobil povelje, da

mora meseca avgusta k orožnej vaji, kder pa še po šolski postavi šola traje. A meni pa je jeden učitelj pripovedoval, da je dobil „Einberufungs karte“, da mora 15. maja t. l. k tej vaji. Kdo li bi bil tu na jedno razrednej šoli nauk preskrboval mej tem časom? Morebiti uže tisti, ki so to postavo skovali, „naj bode učitelj vojak“! In ako postava neče: da le zdravi, močni, zato sposobni učenci se naj v pripravnico jemljó, tadaj vsi sposobni za vojake, ergo: „Gleiches Recht für Alle“! In ob času vojne naj se resno vsi ti učitelji k vojakom pokličejo — kdo bi neki nauk v šoli oskrboval? Je li to napredek? — Ako človek vse to pretehta izpredvidi, da je vendar dobro jednega učitelja pri svojem poklicu pustiti, ki je morebiti uže na stotin otrok za sposobne vojake izučil. Resen bridek in žalosten trenotek za tako mladino, ki jej v najboljših letih, država ne privoščí si svoj duh mirno izobrazevati, ter njej — kakor lačnemu detetu kos kruha, — učenike proč jemlje! In zadnjič še, ako premislimo, kako daleč, da je resen napredek v znanosti v 19. stoletji, tako nam itak pride na misel, kdo pa tu napreduje? Če dobre šolske postavbe dajó, ali v družem obziru pa ta napredek ovirajo, ki pglavitne faktorje neče izpoznati, ki baš na tem polji to glavno delo izvršujejo, da bi mogli dvema gospodoma služiti, to je posebno! Učitelj je uže v novejšem času tako preveč z delom preobložen.

Iz Krškega 31. jul. [Izv. dop.] Kaj vam uže hočem reči; lepo vreme je bilo včeraj in na vrtu g. Gregoriča v Krškem prav veselo; krško pevsko društvo je napravljalo besedo. Ljudij je bilo nad 2¹/₂ sto, mej njimi č. gostje iz Kostanjevice in od drugod. Toliko ljudi, kakor pri tej besedi jih še nij bilo pri nobenej, kar jih je naše društvo snovalo. Program veselice je bil lep; škoda, da je melodrama „Trojednica“ odpala. To melodramo prinesel je nekdanji Slov. jug iz peresa Gjuró Klariča; melodrame zapopadek je, da mati Jugoslavija svoje sinove: Srba, Hrvata in Slovenca (ta se je mesto izvirnega Dal-

matina mej osebe dal) k mejusobnej ljubezni k slogi opominja in koncem tako daleč spravi, da si vsi trije pred njo v roke sežejo ter mejusobnej mršnji se odpovejo. Ta melodrama izpelavala bi se po dobrih močeh, in pevski zbor, ki je bil včeraj 18 pevcev močan in ki bi se še pomnožil z onim, ki nas je prijateljsko obiskal iz Kostanjevice, podpiral bi izvrstno izpeljevanje igre, mej kojo se v daljini dosti pesen poje, in kostimi trojednih sinov dobili so se krasni in vzamemo še zraven umeteljni ogenj na konec igre, s kratka ta melodrama v prostem mej drevjem izpeljana bila bi dosti dopala. Ali resizer misli, gospa politična oblast pa obrne; melodramo je g. Schönwetter prepovedal in sicer s sledečimi besedami: Melodram „Trojednica“ oziroma na njegov političen namen in na sedanje politične čase spoznam nedopustljiv in prepovem njegovo predstavo iz javnih oziróv. Ta prepoved se mi čudna zdi, ker isti g. glavar te melodrame, ko se je v Laškem trgu igrala in ko je on v Celji ok. glavar bil nij prepovedal. Se ve, da igrala se je pred 5—6 leti, ali pod Giskra-Herbstovim vladanjem. . . . (Drug del dopisa o tem smo morali izbrisati iz znanih uzrokov in izkustev Ur.)

„Ravni pot, najboljši pot,“ druga igra je odškodovala občinstvo za to konfiskacijo, igrali so nekateri izvrstno, posebno pa je vzbujal cerkovnik veliko smeha. Bom kratko recenziral in rekel, da naši diletanti dobro igrajo kot diletanti.

Pelo se je dobro po mnenji tudi dobro muzikalnih ljudi. Kocijančičev napev „Oblačku“ je posebno dopal in Nedvodova „Domovina“. Po dovršenem programu začela se je prosta veselica in tu je bilo veselo videti, ko se je mladež sukala na — škednju — da, ali ta je bil kakor salon dekoriran, po vsem zatorej v zeleno krilo oblečen. Na podu se je plesalo, zunaj na vrtu pelo, na kegljiški kegljalo, tam in tu pomenkovalo — srce kaj želiš še več v Krškem! Posebno se moramo g. pevcem iz Kostanjevice za njihovo vrlo pomoč zahvaliti; ti so marljivo popevali, in tako

„Olga — celi teden te nij bilo?“ vpraša skrbno in tudi rahlo očitaje.

„Mogla nijsem, nij bilo mogoče!“ odgovori ona z vidno negotovostjo.

„Smela, menda smela nijsi, hočeš reči, Olga! Kako si otožna! Gotovo, nekaj važnega se je zgodilo, le povej! Povej, kaj je bilo?“ sili radovedni Svitan poprijemaje jo za roko.

„O ne ravno posebnega.“ odgovarja Olga malosrčno in izogibljivo, kar mladeničevo radovednost in sumljivost toliko huje podneti.

„Olga, Olga! glej, kako se ti trese roka. Ti mi prikrivaš nekaj, ti mi nijsi s cela odkritosrčna, Olga: to nij prav! Govori, kaj tvoja mati pravijo o meni? Je-li, nijsem jim po volji? To je, uganem“, povprašuje in ugiba nezaupljivi Svitan sluteč uže svoje obsojenje.

Tedaj začne Olga po nekaterih ovinkih mu poročati, kako je bilo prišlo, da je moral razkriti svojo tajno ljubezen in imenovati njega; da starši jej zdaj prigovarjajo le Česlja, branijo pa njega Svitana, češ, ker so izvedeli, da je Slovenec. „Toda,“ pristavi hitro „zato pa bodi ti brez vse skrbi, ne boj se nič! Jaz morem ljubiti le tebe, hočem le tebi ostati zvesta!“

Kljubu takemu zagotavljanju Svitan več ne nahaja pravega zaupanja v nje besede. Po

vsem njenem bojzljivem vedenji, po znatni mlačnosti napram njemu ter po očitnej ravnodušnosti njenega govorjenja, s katerim je omenjala očetovega, dozdanjim njenim in njegovim najslajšim nadam resnega nasprotja spozna le predobro, da nje ljubezni p'am omaguje, da Olga z osodopolnega razpotja uže zavija na krivo, njej pogubni pot. Da bi on zavoljo svojega izrecnega rodoljubja starišem ne ugajal, tega verjeti kaj ne more; marveč se mu za gotovo dozdeva, da taisti politični podtikljej je le plašč, s katerim skušajo sebični starši svojo samopridnost odevati in opravičevati naprem nevini hčeri. On sodi namreč, da le zapeljivi blesek in slovito, rodovinsko ime je Česlju pridobilo starše, katerih nadležna sila, kakor njegovega tekmeča, prilizevanje je potem lahko omamilo in prenagnilo premlado, še neizkušeno dekle. Lehko umevno, kakor je Svitanu to, prav tako jasno uže naprej sprevidi, da kratkovidni starši bodo bridko se kesaje še obžalovali to tako svoje ravnanje, in ona, Olga, točila grenke, grenke še solze — če se njemu ne posreči jo rešiti sè spolzlega pota, na katerem uboga uže zahaja.

In v ta namen, da otme nedolžno stvar, ki je po tujej krivdi v skrajnej nevarnosti za srečo svojega celega življenja; da pogube reši

ljubljeno dekle, za katere blagor bi rad žrtvoval, kar mu je najdražjega, brez katere mu življenje ne podaje nobenega mika več: da bi dosegel le-ta blagi in sveti namen, obrne se k Olgi zdaj, v tem odločilnem trenotji.

Pred vsem jej z globoko resnostjo in živo natezivnostjo zagotovi, da le v imenu prevelike ljubezni, ki jo goji do nje, in po kateri jej želi le vse najboljše, prosi jo, naj si k srcu vzame in dobro, dobro uvaži, kar jej hoče zdaj povedati skrbeč in boječ se le za srečo njeno, s katero trdo sklenena je tudi njegova.

Po takem uvodu jej v jednatih besedah nariše Česlja pravo, zavrženo podobo, v kakoršnej se skoraj tudi njej pokaže; prorokuje hudo, neizogibljivo prevaro neznano sramoto in strašno, pa celo gotovo gorje, ki čaka njo, če se onemu uda. Končaje pristavi, da nasproti pa ljubezen, katero bi njemu zvesto hranila, stala bi jo pač precej premagovanja in marsikake neprijetnosti za nekaj časa, potem pak bi jo pripeljala do stanovitne sreče z njim: ker nij dvoma, da njej zdaj obliščeni starši kmalu prav uvidijo, kje je hčerina sreča in potem privolijo v to, kar zdaj v svojej kratkovidnosti še zabranjujejo.

(Dalje prih.)

neplesalce z lepim petjem razveseljevali, mej tem pa so naši pevci sukali noge. Včasih smo pa vsi pevci vkup stopili in tedaj v velikem koru zagromeli kako uže pesen. To je bil lep večer, slišalo se je od vseh, in na vseh videl se je vesel obraz. Par na duši revnih bôretov je nasproti agitiralo, ali brez vspeha. Krčan začne spoznavati ljudi, ki ga le hote porabiti v to, da slobodno mestjanstvo teptajo in k neumnostim komandirajo; Krčan naš začne se emanipicirati ter na lastno roko delati, v dokaz tega, vsa krška mladina in veliko starejših, ki so bili kljubu nasprotnje agitaciji pričujoči pri veselici. Škoda za podplate gospoda, duševne ničle! Dajte vi napraviti tako veselico, kakor včeraj naši fantje, dajte če morete, veseli smo vsi radi, pridemo vsi zraven ali napravite kaj, dokler pa reveži tega ne morete, v vodo udarjate, če naše veselice grdo gledate in črnite, ter celo vašim podložnim uradnikom prepovedujete udeležiti se jih. Naše veselice so osnovane od slobodnega mestjanstva zapomnite si to, in to slobodno mestjanstvo dobivlja povsod drugod in tudi pri nas širši krog in vašemu komandiranju in psovanju s „kinezjerji“ odklenkujo.

Domače stvari.

— (K Janežičevej slavnosti) na slovensko Koroško se napravlja, kakor čujemo od tod in z družih krajev mnogo Slovencev.

— (Imenovanje.) Gg. Ant. Raič in Em. Stauber sta imenovana za profesorja na ljubljanskej realki.

— (V Idrijo) je imenovan za rudniškega nadoskrbnika g. Adolf Plaminek.

— (V Mariboru) bode septembra kakor uže znano vinska razstava. Poroča se, da se je mnogo razstavnikov oglasilo.

— (Ptujski nemškutarji) so v svojem društvu sklenili, da se Bosna ne sme anektirati. In ravno njih mnenje je diplomacija še čakala.

Razne vesti.

* (Sklicanje vojske.) „D. Ztg.“ objavlja iz Prage poročilo, da je ondotni magistrat 31. julija najel dvanajst pisarjev, katerih nalog je, da hitro spišejo pozivne liste odpuštnikom in rezervistom praškega okraja in sicer z opombo; da morajo od 1. avgusta pripravljene biti, ako je treba, v 24 urah priti vsak k svojemu vojskinemu oddelu. Ta poziv velja toliko časa, dokler se zopet ne odpove. Dvanajst pisarjev je vzel magistrat zaradi tega, ker uradniki niso mogli vseh pozivov spisati, in ker so vso to stvar smatrali kot silno.

* (Dve Turkinji na Dunaji.) Dve gospodičini iz Carigrada in sicer iz „harema“ umrlega Abdul-Aziza sti prišle na Dunaj, jedna Antonija Miladin iz Olomuca, druga Karolina Witeldorf, pak je Dunajčanka. Prva, sedaj 19 let stara, je bila komaj v 17. letu od necega Peštanskega agenta, in druga, 21 let stara, od necega Dunajskega agenta v 18. letu v Belgrad pripeljana, od tod pak kmalu v Carigrad k turškemu dvoru odšla, kder ste bili obe do 25. junija v haremu ranjcega sultana Abdul-Aziza. — Po umoru sultanovem, odpuščene so bile razen 25 žen vse iz harema in dobila je vsaka 500 turških grošev. Omenjeni „gospici“ ljubili sti se zelo in sklenili zapustiti orijent in odpotovati v — domovino, ter uživati v Vöslauvu vse pridobljeno. — Zakaj da ravno v Vöslauvu hočeta živeti? Morebiti zato, ker je tamkaj dosta nemških Turkov?

* (Prašič ugriznil.) Neka dekla v Maroli na Koroškem pustila je 3¹/₂ meseca staro dete brez varha v odprtej sobi v prvem nadstropju in otšla po opravilu. Mej opravi-

lom prišel je prašič v sobo in ugriznil otroka na glavo. Vsa domača zdravna pomoč nij koristila nič in slednjič namenili so se starši odpeljati otroka v bolnico v Celovec, a mej potom umrlo je dete. To je svarilo prašičev, če so tudi domači, ne blizu otrok pustiti.

* (Ostrupljanje.) V Adi v severo-amerikanskej državi Ohio zaprli so prejšnjega blagajnika tega kraja, Izaka L. Charlesa, ker je bil obdolžen, da je trinajst ljudij ostrupil. On je skoraj jeden najstarejših naseljencev vseh ondotnih krajev in tudi soud neke cerkvene občine Metodistov. Bil je začetkom trgovec, potem je obožal, začel menjice ponarejati in je ime svojega očeta zlorabil. Preprij mej očetom in sinom se je vsled tega pričel, pred vplačanjem menjice bila sta oče in sin pod nekim skednjem, sin je pravil potem, da sta naenkrat čutila udarec konjskih kopit in oče nij nič več po udarcu spregovoril in kmalu umrl. Malo kasneje je umrla mati, nekaj dnij pozneje žena Charlesova in jeden njegov otrok. Po očetovej smrti bil je Charles imenovan za oskrbnika vsega premoženja, zapravl je to premoženje in od vlade postavljen je bil za njega administrator, da bi se o tem posvetovali prišli so sorodniki vkupaj, da bi jih pogostil, kupil je v ta namen jeden žakelj moke, mej katero je namešal arzenika. Ko so tedaj sorodniki jedila iz te moke jedli, oboleli so vsi in preiskava je dokazala, da je bila moka zastrupljena, in Charlesa so zaprli, ter on je tudi obstal vsa svoja umorstva. Da se taka človeška žival še na svetu dobi!

Tržne cene

v Ljubljani 2. avgusta t. l.
Pšenica hektoliter 7 gld. 84 kr.; — rož 5 gld. 44 kr.; — ječmen 3 gld. 80 kr.; — oves 4 gld. — kr.; ajda 6 gld. — kr.; — prosó 4 gld. 80 kr.; — koruza 5 gold. 40 kr.; krompir 100 kilogramov 5 gld. — kr.; — fižol hektoliter 8 gld. — kr.; masla kilogram — gl. 94 kr.; — mast — gld. 85 kr.; — špeh frišen — gld. 68 kr.; — špeh povojen — gld. 75 kr.; jajce po 2 kr.; — mleka liter 8 kr.; govednine kilogram 50 kr.; — teletnine 44 kr.; — svinjsko meso 58 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 62 kr.; — slame 3 gold. 50 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 8 gold. — kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Dunajska borza 2. avgusta.

(Svirno telegrafično poročilo.)	
Enotni drž. dolg v bankovcih	65 gld. 60 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	69 . . . . .
1860 drž. posojilo	111 . . . . . 40 . . . . .
Akcije narodne banke	858 . . . . .
Kreditne akcije	142 . . . . .
London	125 . . . . . 30 . . . . .
Napol.	9 . . . . . 94 . . . . .
C. k. cekini	5 . . . . . 92 . . . . .
Srebro	101 . . . . . 65 . . . . .

Ad Nr. 5181.

Oznanilo.

Dné 7., 8., 9., 10., 11., 12., 14., 16., 17., 19., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 28., 29., 30., 31. avgusta, dalje dné 1., 2., 4., 5., 6. in 7. septembra t. l., vselej od zjutraj ob petih do dveh po polu dne se bo v Ljubljani stoječi c. kr. topniški polk vadil v streljanji na ostro (s kuglami) na vadilišču pri Vižmarjih, na prostoru pod kantonsko cesto mej Spodnjimi Gameljni in Černuškim mostom.

Zavoljo nevarnosti na življenji je v gori imenovanih dneih in urah ljudem prepovedano, stopiti na vadilišče mej prostorjem gori imenovanim, katero prostorje bode, dokler se bode streljalo, zaznamovano po naznanilnih stražah;

Žalost!
1. avgusta:
Ereopa: Černi iz Trsta. — Libe iz Šverina. — Konwand iz Dunaja. — Košir iz Trsta. — Polentno iz Gorice. — Graifenhagen iz Berlina.
Pri sloenu: Dorta iz Vidma. — Raner iz Trsta. — Benzal iz Gradca. — Punzigun iz Dunaja. — Watzlawik iz Senožec. — Glaser iz Dunaja. — Simec iz Gorenjskega.

tako je tudi ob tem času prepovedano, stopiti na kantonsko cesto mej Spodnjimi Gameljni in Černuškim mostom, kjer bodo na obeh konceh te ceste tudi naznanilne straže stale.

Strelivo, kar se ga najde, se mora takoj izročiti podčastniku pri c. k. topniških deponitorjih na Ljubljanskem polju postavljenemu, ter se bode dobilo za-nj plačilo, katero je zato odločeno od cesarskega zaklada.

Vsakteri se pa resno svaruje, da naj previdno ravna z najdenimi nabasanimi strelili, katera se še niso raznesla, sicer utegnejo tistemu, ki jih najde, in drugim strašno nevarna biti. (241—1)

V Ljubljani, 29. julija 1876.

Od c. kr. deželne vlade.

Natečaj

za službo sluge čitalnice ljubljanske.

Oddati je služba sluge čitalnice ljubljanske z mesečno plačo 34 gld. Prošnjiki za to službo naj svoje pismene prošnje čitalničnemu odboru izročijo do 15. septembra 1. 1876.

Službene dolžnosti poizvedo se pri društvenem tajniku. (240—1)

Od odbora narodne čitalnice v Ljubljani, dne 1. avgusta 1876.

Št. 390.

Okr. šolski svet.

Učiteljske službe

so za podeliti:

1. na trirazrednej ljudske šoli v Krškem z letno plačo od 500 gld.;
2. na trirazrednej ljudske šoli v Leskovcu pri Krškem z letno plačo od 400 gld.;
3. na enorazrednej ljudske šoli v Wellkeji dolini z letno plačo od 500 gld. in s stanovanjem.

Čas za vložbo prošenj je do

7. septembra 1876.

Prošnje naj se izročajo pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Prošnje tistih učiteljev, ki so uže v službi, naj se pa izročajo po predstavljeni okrajnej šolskeji oblasti.

Za Leskovec se bo na učiteljice posebno oziralo.

C. k. okrajni šolski svet v Krškem, dne 21. julija 1876.

(232—3) Predsednik: Schönwetter.

V Škofjej Loki

na Gorenjskem,

prodaje se po nizkej ceni na sredi glavnega trga stoječa hiša št. 120 v dva nadstropja, s prostornimi sobami, kuhinjami, štacuno, dvema hlevoma in prostornimi kleti pod jako ugodnimi plačilnimi pogoji.

Več iz prijaznosti pri gospodu Avgustu Deisingerju v Škofjej Loki. (226—5)

Anatherinova ustna voda in zobni prašek

izdeljuje Gabriel Piccoli, lekar na dunajskeji cesti v Ljubljani. Tudi najboljši in najcenejši pripomoček za čiščenje ust.

1 škatljica zobnega praška . . . . . 40 kr.
1 steklenica ustne vode . . . . . 60 kr.
(23—18)

Praška trgovinska akademija!

Prihodnji akademični tečaj se prične 16. septembra t. l. Pogoji za sprejem v ta zavod je dokončano izšolanje IV. realke, gimnazije ali pa realne gimnazije.

Členom tega zavoda je dovoljeno, da so jednoletni prostovoljci pri vojcah. — Ako obolé, so sprejeti v novo zidano bolnico kupčijsko brezplačno v oskrbovanje.

Natančneja naznanila in druga pojasnila daje uljudno:

Na ukaz opravilnega sveta:

Karel Arenz,

vodja trgovinske akademije v Pragi.

(211—2)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.